

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

Кафедра Фінансового менеджменту та фондового ринку

Допущено до захисту
завідувач кафедри
Баранова В.Г.
“ ___ ” _____ 20__ р.

ВИПУСКНА РОБОТА
на здобуття освітнього ступеня бакалавр
зі спеціальності **6.030508 «Фінанси і кредит»**
за темою:

ВИТРАТИ ПІДПРИЄМСТВА

Виконавець

студент фінансово-економічного
факультету

Байда Святослав Андрійович

(прізвище, ім'я, по батькові) /підпис/

Науковий керівник

К.е.н., ст.викл.

(науковий ступінь, вчене звання)

Астахова Наталя Ігорівна

(прізвище, ім'я, по батькові) /підпис/

Одеса 2018 р.

ЗМІСТ

ВСТУП	3
РОЗДІЛ 1. ЕКОНОМІЧНА СУТНІСТЬ ВИТРАТ ПІДПРИЄМСТВА.....	6
1.1. Поняття витрат підприємства у науковій літературі.....	6
1.2. Класифікація витрат підприємства.....	14
1.3. Сутність та особливості управління витратами підприємства.....	21
РОЗДІЛ 2. АНАЛІЗ ВИТРАТ ПІДПРИЄМСТВА НА ПРИКЛАДІ ПАТ «ОДЕСКАБЕЛЬ».....	29
2.1. Загальна характеристика ПАТ «Одескабель»	29
2.2. Аналіз фінансово-господарської діяльності ПАТ «Одескабель».....	32
2.3. Аналіз динаміки та структури витрат ПАТ «Одескабель».....	48
РОЗДІЛ 3. УДОСКОНАЛЕННЯ ВИТРАТ В ПАТ «ОДЕСКАБЕЛЬ».....	55
3.1. Шляхи зниження витрат підприємства.....	55
3.2. Контролінг, як метод підвищення управління витратами підприємства.	65
3.3. Економічний ефект від удосконалення витрат підприємства	75
ВИСНОВКИ.....	79
СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ	83
ДОДАТКИ.....	88

ВСТУП

Актуальність дослідження. В сучасних умовах господарювання, коли економічна ситуація в державі залишається нестабільною, діяльність підприємств супроводжується різноманітними ризиками, виникає необхідність у правильному розумінні призначення витрат та їх економічної ролі в діяльності господарюючих суб'єктів. Посилення світової конкуренції та чинників глобалізації, ускладнення виробничого процесу обумовлюють необхідність використовувати новітні підходи до організації обліку витрат та визначення результатів діяльності.

Таким чином, для забезпечення фінансової стабільності та зменшення ймовірності ризиків банкрутства необхідно ретельно аналізувати показники внутрішньогосподарської діяльності на рівні підприємства, враховувати можливий вплив різних чинників для встановлення оптимальних пропорційних співвідношень обсягів результатів діяльності. Одним із найвагоміших чинників, що впливають на результати фінансово-господарської діяльності підприємства є витрати.

В умовах ринкової економіки рівень витрат – основа для формування ціни і рентабельності виробництва. Для вирішення проблеми пошуку шляхів зниження витрат необхідно мати єдине розуміння їхнього складу і формування, тому важливе значення при цьому відіграє науково обґрунтоване управління витратами на підприємстві.

Отже, необхідність дослідження механізму управління витратами є актуальним питанням в сучасних умовах господарювання. Пошук шляхів зниження витрат виробництва слід розглядати як фактор підвищення прибутковості й ефективності роботи підприємств, забезпечення їх стабільності в ринковому середовищі, розширення можливостей внутрівиробничої реструктуризації відповідно до змін кон'юнктури ринків збуту продукції.

Значний науковий внесок у розробку теоретичних і практичних

проблем економічної сутності витрат та шляхів їх зниження зробили такі вітчизняні та зарубіжні науковці, як: С. Ф. Голов, Л. В. Нападовська, Г. Г. Осадча, М. С. Пушкар, В. В. Сопко, Н. М. Ткаченко, Л. М. Чернелевський, М. Г. Чумаченко, В. Г. Швець, Глен А. Велш, Деніел Г. Шор, М. Г. Грешак, О. С. Коцюба, Г. В. Осовська, Х. Зайдель, Т. Д. Костенко, С. О. Підгора, О. В. Крушельницька, В. В. Кулішов, Р. М. Нуреєв, С. М. Онисько, П. М. Марич, К. Т. Кривенко, В. С. Савчук, О. О. Беляєв, А. М. Турило, Ю. Б. Кравчук, Хел Р. Веріан, Ю. С. Цал-Цалко, Джей К. Шим, Г. Шмален та ін. Проте, незважаючи на значну кількість навчально-методичних матеріалів, наукових праць і розробок, питання витрат підприємства потребують подальших наукових розробок.

Тому, **метою** випускної роботи є проведення теоретичного та практичного дослідження витрат підприємства.

Для досягнення поставленої мети в роботі необхідно вирішити наступні **завдання**:

1. визначити поняття витрат підприємства у науковій літературі,
2. провести класифікацію витрат підприємства,
3. з'ясувати сутність та особливості управління витратами підприємства,
4. охарактеризувати господарську діяльність ПАТ «Одескабель»,
5. провести аналіз фінансової діяльності ПАТ «Одескабель»,
6. здійснити аналіз динаміки та структури витрат ПАТ «Одескабель»,
7. розробити шляхи зниження витрат в ПАТ «Одескабель»,
8. обґрунтувати можливості створення відділу контролінгу на підприємстві,
9. розрахувати ефективність розроблених заходів.

Об'єктом дослідження в роботі є процес формування витрат ПАТ «Одескабель».

Предметом дослідження в роботі є теоретичні, методологічні та практичні положення і закономірності, пов'язані із сутністю, аналізом та

управлінням витратами виробничого підприємства.

Теоретико-методологічну основу даної роботи склали концептуальний апарат, теоретичні положення і наукові принципи, розроблені вітчизняними та зарубіжними спеціалістами в сфері економіки підприємства, економічного аналізу, фінансів та фінансового менеджменту.

Інформаційною базою дослідження є законодавчі та нормативно-правові акти, монографічні дослідження і наукові публікації вітчизняних та зарубіжних вчених-економістів; статистичні матеріали підприємства; аналітичні доповіді; електронні ресурси світової мережі Internet.

Методи дослідження. Методологічною основою для написання дипломної роботи стали такі загальнонаукові методи: метод термінологічного аналізу (під час визначення поняття витрат підприємства як економічної категорії); методи порівняльного аналізу та синтезу (при вивченні наукових підходів щодо класифікації витрат підприємства); системно-структурний метод (під час визначення особливостей управління витратами підприємства); статистичний, горизонтальний, вертикальний та коефіцієнтний аналіз (під час здійснення аналізу господарської діяльності підприємства, динаміки та структури його витрат); метод наукової абстракції (під час обґрунтування напрямів зниження витрат підприємства); метод узагальнення (при написанні висновків).

Структура роботи. Випускна робота складається із вступу, трьох розділів, які об'єднують дев'ять підрозділів, висновків, списку використаної літератури і додатків.

ВИСНОВКИ

Отже, підводячи підсумок, можна зробити наступні висновки.

1. Витрати - це зменшення економічних вигод протягом облікового періоду у вигляді вибуття активів або збільшення зобов'язань, які призводять до зменшення власного капіталу. Витрати можна розглядати з двох позицій. З одного боку, витрати - це витрачена на що-небудь сума, з другого - вартісна оцінка використовуваних у процесів виробництва матеріалів, палива, енергії, основних засобів, трудових ресурсів та інших витрат. Витрати означають закінченість процесу виробництва, виражають ту частину витрат, що відноситься до готової продукції.

2. Класифікація витрат - це поділ витрат на класи на основі певних загальних ознак об'єктів і закономірних зв'язків між ними. За місцем виникнення витрати на виробництво групуються за цехами, дільницями, службами та іншими адміністративно відокремленими структурними підрозділами виробництв. Залежно від виду витрати класифікуються за економічними елементами та за статтями калькуляції. За способами перенесення вартості на продукцію витрати поділяються на прямі та непрямі. За ступенем впливу обсягу виробництва на рівень витрат вони поділяються на умовно-змінні та умовно-постійні. За календарними періодами витрати на виробництво поділяються на поточні та одноразові.

3. Головним завданням управління витратами ряд науковців вбачає у визначенні їх обґрунтованого рівня за місцями виникнення на підприємстві з метою підвищення ефективності діяльності підприємства (збільшення величини прибутку та рівня рентабельності). Із зазначеного можна констатувати, що в рамках загальноновизнаної мети управління витратами, розглядається два головних напрями роботи з витратами: мінімізація витрат при заданих обмежувальних чинниках, контроль та обґрунтування їх виникнення в контурі максимізації віддачі від витрат.

4. В роботі був проведений фінансово-економічний аналіз

господарської діяльності ПАТ «Одескабель», а також аналіз витрат підприємства. Сьогодні ПАТ "Одескабель" є одним з лідерів СНД з виробництва у відповідності до світових стандартів: телефонних кабелів зв'язку; волоконно-оптичних кабелів; ЛАН-кабелів; радіочастотних кабелів; силових кабелів та нагрівальних кабелів.

5. Проведений аналіз показав, що відбулося розширення діяльності підприємства протягом 2016 та 2017 років у порівнянні до 2015 року, балансова вартість сукупних активів та пасивів на кінець досліджуваного періоду зросла на 41%. Активи підприємства включають основні засоби, виробничі запаси, готову продукцію дебіторську заборгованість та грошові кошти. В структурі активів намітилася тенденція до зростання вартості оборотних активів. Так, їх частка становила в 2015 році 54,0% в структурі балансу, а на кінець 2017 року зросла до 58,8%. Протягом 2015-2017 років підприємство отримує прибутки, суми чистого прибутку мають позитивну динаміку росту у 2016 та 2017 роках у порівнянні до 2015 року. В цілому всі значення рентабельності підприємства мають задовільні значення на протязі 2015-2017 років, що свідчить про ефективність господарської діяльності підприємства. Після проведення аналізу за обраними показниками ліквідності, можна сказати, що показники швидкої та загальної ліквідності мають незадовільні значення. В цілому, можна зробити висновок, що у підприємства є проблеми з ліквідністю. Підприємство не можна вважати ліквідним, хоча воно і може покрити свої поточні зобов'язання. Після проведення оцінки ліквідності балансу можна зробити висновок про те, що баланс підприємства є неліквідним – виконується тільки одна з чотирьох умов ліквідності балансу. Після аналізу фінансової стійкості організації можна зробити висновок, що підприємство залежне від залучених та позикових засобів фінансування. Та обставина, що його діяльність стала більше формуватися за рахунок власних засобів вказує на незначне укріплення фінансової стійкості. Основні засоби зношені і потребують досить значних витрат на їх утримання. При таких показниках зносу (83%)

відновити роботу на старих виробничих потужностях майже неможливо, для цього необхідно модернізувати, ремонтувати наявні фонди, а також придбати нові основні фонди.

6. Найбільшу питому вагу в структурі сукупних витрат ПАТ «Одескабель» займає собівартість продукції. На собівартість в 2015 році припадало 64%. Порівняно з 2015 роком питома вага цієї статті витрат в 2017 році зросла на 17% і склала 82%. В структурі витрат на собівартість реалізованої продукції найбільшу питому вагу займають матеріальні витрати, їх частка займає 82% на кінець 2017 року. В динаміці частки складових витрат на собівартість майже не змінилися – відбувся приріст частки матеріальних витрат на 2% та витрат на оплату праці на 1% за рахунок зменшення частки інших елементів собівартості на 3%. В структурі адміністративних витрат найбільшу питому вагу мають витрати на оплату праці та відрахування на соціальні заходи – відповідно 43% та 14%. Вагомі складові збутових витрат – страхування вантажів (30%), витрати на оплату праці (20%), витрати на транспортування (14%) та витрати на рекламу (11%). Протягом 2016 та 2017 років частка збутових витрат по відношенню до витрат операційної діяльності та собівартості реалізації продукції поступово зростала, що свідчить про неефективність збутової діяльності та щорічне зниження її результативності, зменшення віддачі збутових витрат. Норма прибутковості збутових витрат зросла за досліджуваний період, одна додаткова гривня, витрачена на збут, приносить 27 коп. чистого прибутку.

7. Шляхами зниження витрат ПАТ «Одескабель» є: підвищення технічного рівня виробництва, удосконалення організації виробництва й праці, зміна номенклатури, асортименту продукції, поліпшення використання природних ресурсів, розширення спеціалізації та кооперування. Однією з визначальних умов зниження витрат в ПАТ «Одескабель» і підвищення економічної ефективності виробництва в цілому є раціональне використання енергетичних ресурсів. Тому в роботі обґрунтоване використання частотно-регульованих електроприводів в

обладнанні підприємства. Встановлення частотно-регульованих електроприводів дозволить заощадити до 30-50% спожитої електроенергії.

8. Для підвищення ефективності управління витратами в ПАТ «Одескабель» необхідно створити на підприємстві систему управління витратами (особливу підсистему в рамках загального управління підприємством), що здійснюється через створення спеціального відділу чи служби по управління (контролю) витратами і налагодження його взаємозв'язку з вже існуючими відділами чи службами підприємства. Узагальнений фахівцями досвід упровадження системи управління витратами в ряді підприємств показує, що раціональним є наступна структура відділу контролінгу: начальник служби контролінгу; контролер-куратор цехів; контролер-спеціаліст з управлінського обліку; контролер-спеціаліст з інформаційних систем.

9. Розрахунок ефективності розроблених заходів показав, що в результаті використання частотно-регульованих електроприводів в 2018-2019 роках економія витрат на електроенергію складе 602700 грн.. В свою чергу створення відділу контролінгу дасть змогу більш ефективно управляти витратами підприємства. Планується, що в результаті роботи відділу контролінгу загальна сума економії сукупних витрат у 2018 році складе 4251,56 тис.грн., а в 2019 році - 6018,11 тис. грн. Загальний економічний ефект від реалізації запропонованих заходів щодо зниження витрат в ПАТ «Одескабель» складе: у 2018 році - 3824,21 тис.грн., а у 2019 році 6326,80 тис.грн. В результаті розроблених заходів сукупні витрати ПАТ «Одескабель» в наступні роки знизяться. З ймовірністю 98,57% можна спрогнозувати обсяг сукупних витрат ПАТ «Одескабель» у 2018 році на рівні 1600746,79 тис.грн., а у 2019 році – на рівні 1598244,2 тис.грн.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Амосова В. В. Экономическая теория / В. В. Амосова, Г. М. Гукасян, Г. А. Маховикова. - СПб. : Питер, 2012. - 480 с.
2. Бланк И. А. Словарь-справочник финансового менеджера / И. А. Бланк. - К.: Ника- Центр, 2008. - 480 с.
3. Бутинець Ф. Ф. Бухгалтерський управлінський облік: навч. посіб. / Ф. Ф. Бутинець. - Житомир: Рута, 2010. - 448 с.
4. Бутинець Ф. Ф. Історія бухгалтерського обліку: навч. посіб. / Ф. Ф. Бутинець. - Житомир: Рута, 2012. - 592 с.
5. Варламова Т.П., Васильева Н.А., Неганова Л.М. Большая экономическая энциклопедия. - М.: Эксмо, 2008. - 816 с.
6. Вахрушина М.А. Бухгалтерский управленческий учет / М.А. Вахрушина. - М.: ЗАО «Финстатинформ», 2009. - 359 с.
7. Гаркуша Н. М. Економічна сутність витрат підприємства / Н. М. Гаркуша // Економічна стратегія і перспективи розвитку сфери торгівлі та послуг. - 2012. - Вип. 1(1). - С. 191-200.
8. Голов С.Ф. Управлінський облік: підручник / С.Ф. Голов. – К.: Лібра, 2008. - 704 с.
9. Градов А.П. Управленческий и производственный учет / А. П. Градов. - М.: ЮНИТИ, 2003. - 346 с.
10. Давидович І.Є. Управління витратами: навч. посібн. / І.Є. Давидович - К.: Центр учбової літератури, 2008. - 320 с.
11. Дерій В. Термін «витрати» і його трактування для потреб обліку і контролю / В. Дерій // Галицький економічний вісник. - 2010. - № 1(26). - С. 154-160.
12. Друри К. Введение в управленческий и производственный учет: Пер. с англ. / Под ред. С.А. Табалиной. - М.: Аудит, 2007. - 560 с.
13. Економіка підприємства. - В 2 т. / За ред. С.Ф. Покропівного. - К.: «Хвиля-прес», 2005. - Т. 1. - 400 с.
14. Економіка підприємства: Підручник / За ред. проф. Перерви П.Г., проф.

- Погорєлова М.І. – Харків: 2010. - 691 с.
15. Ивашкевич В. Б. Организация управленческого учета по центрам ответственности и местам формирования затрат / В. Б. Ивашкевич // Бухгалтерский учет. - 2000. - № 5. - С. 15-18.
 16. Ковальчук І. В. Економіка підприємства: навч. посібн. / І. В. Ковальчук. К.: Вид. "Знання", 2008. - 679 с.
 17. Ковтун С. Управление затратами / С. Ковтун, Н. Ткачук, С. Савлук. - Харьков: Изд. дом «Фактор», 2008. - 272 с.
 18. Козак В. Г. Визначення поняття «витрати» та їх оцінка / В. Г. Козак // Реформування економіки України: стан та перспективи: зб. Мат. ІV Міжнар. наук.-практ. конф. - К. : МІБО КНЕУ, 2009. - С. 129-131.
 19. Колесник В. М. Про підходи до класифікації витрат промислового підприємства / В. М. Колесник // Наукові праці МАУП. - 2015. - Вип. 2. - С. 146-150.
 20. Комплексный экономический анализ хозяйственной деятельности: учеб. пособ. / [Алексеева А. И., Васильев Ю. В., Малеева А. В. и др.]. - М.: Финансы и статистика, 2011. - 672 с.
 21. Концептуальна основа фінансової звітності: стандарт, виданий Радою з Міжнародних стандартів бухгалтерського обліку, від 1 вересня 2010 р. [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <http://www.zakon.rada.gov.ua>
 22. Крушельницька О. В. Удосконалення системи управління витратами на підприємствах / О. В. Крушельницька // Вісник ЖДТУ.- 2010.- № 1.- С. 125 - 129.
 23. Курс экономики: учебник / под ред. Б. А. Райзберга. - М.: «Инфра-М», 1997. - 720 с.
 24. Ластовецкий В. Классификация затрат производства / В. Ластовецкий // Экономика Украины. - 2009. - №3. - С. 78-81.
 25. Мельник Л. Г. Економіка підприємства: конспект лекцій: навч. посіб. / Л. Г. Мельник, О. І. Корінцева. - Суми: Університетська книга, 2015. - 412 с.
 26. Мицкевич А. Управление затратами и прибылью. - М.: ОЛМА - ПрессИнвест, 2013. - 192 с.

27. Мошковська О. А. Облік затрат і калькулювання собівартості продукції згідно з вітчизняним законодавством: подальший розвиток і шляхи вдосконалення / О. А. Мошковська // Вісник Житомирського держ. тех. ун-ту. Сер. «Економічні науки». - 2009.-№ 3 (49).-С. 85-88.
28. Мудра Т. М. Діагностика процесу управління витратами на засадах функціонального підходу: теоретичні аспекти та практичне застосування / Т. М. Мудра, Л. І. Чернобай, Н. Л. Калиновська. // Наука й економіка. – 2011. - №03 (23). – С.62-68.
29. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності». Затверджено наказом Міністерства фінансів України від 7 лютого 2013 р. № 73. [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <http://www.buhgalter911.com>
30. Орлов О. А. Планування діяльності промислового підприємства: Підруч. / О. А. Орлов. - К.: Скарби, 2012. - 336 с.
31. Остапенко Т. Класифікація витрат підприємства / Т. Остапенко // Соціально-економічні проблеми і держава. - 2013. - Вип. 1 (8). - С. 238-246.
32. Осовська Г. В. Економічний словник [уклад. Г. В. Осовська, О. О. Юшкевич, Й. С. Завадський]. - К.: Кондор, 2015. - 358 с.
33. Остапенко Т. М. Економічна сутність управління витратами / Т. М. Остапенко // Вісник Сумського державного університету. Сер. : Економіка. - 2013. - № 2. - С. 85-91.
34. Палий В.Ф. Организация управленческого учета / В.Ф. Палий. - М.: Финансы и статистика, 2012. - 189 с.
35. Панасюк В. М. Витрати виробництва: управлінський аспект / В. М. Панасюк. - Тернопіль: Астон, 2011. - 288 с.
36. Пастернак Я. П. Економічна сутність та класифікація витрат діяльності / Я. П. Пастернак, А. А. Трубнікова // Збірник наукових праць Черкаського державного технологічного університету. - 2013. - Вип. 33(1). - С. 89-95.
37. Пилипенко А. А. Організація обліково-аналітичного забезпечення стратегічного розвитку підприємства: наукове видання / А. А.

- Пилипенко. - Харків: Вид. ХНЕУ, 2007. - 276 с.
38. Податковий Кодекс України від 02 грудня 2010 р. № 2755-VI. // Відомості Верховної Ради України. – 2011. - № 13-17. - Ст.112.
39. Положение по бухгалтерскому учету 10/99 «Расходы организации». Утверждено приказом Министерства финансов России от 6 мая 1999 г. №33н. [Електронний ресурс]. - Режим доступа : <http://www.minfin.ru>
40. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 16 «Витрати»: затверджене Наказом Міністерства фінансів України від 31.12.1999 р. № 318. [Електронний ресурс]. - Режим доступа: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/z0027-00>
41. Пушкар М. С. Фінансовий облік: підруч. / М. С. Пушкар. - Тернопіль: Карт-бланш, 2012. - 628 с.
42. Раицкий К. А. Экономика предприятия: учеб. для вузов / К. А. Раицкий. - 3-е изд., перераб. и доп. - М.: Дашков и К0, 2012. - 1012 с.
43. Савчук В.П. Финансовый менеджмент предприятий: прикладные вопросы с анализом деловых ситуаций / В.П. Савчук. - К.: Издательский дом «Максимум», 2011. - 600 с.
44. Скрипник М. І. Затрати і витрати: проблема трактування понять / М. І. Скрипник // Проблеми теорії та методології бухгалтерського обліку, контролю і аналізу: Міжнар. зб. наук. пр. - 2009. - Вип. 1 (13). - С. 163-165.
45. Скоропад І. С. Механізм управління витратами підприємства / І. С. Скоропад, Б. Р. Балюк // Науковий вісник НЛТУ України. - 2010. - Вип. 20.10. - С. 229- 232.
46. Сорока С. Сутність витрат: історичний аспект / С. Сорока // Економічний аналіз. – 2010. – Вип. 6. – С. 152–154.
47. Стоцкий В.И. Теория и практика калькуляции / В.И. Стоцкий. - Л.: Госнаучтехиздат, 1981. - 149 с.
48. Ткаченко Н. М. Бухгалтерський фінансовий облік, оподаткування і звітність: підручник / Н. М. Ткаченко. - К.: Арлета, 2006. - 1080 с.
49. Тігова Т. М. Аналіз фінансової звітності : навч. посіб. / Т. М. Тігова, Л. С.

- Селіверстова, Т. Б. Процюк. - К. : Центр навчальної літератури, 2012. - 268 с.
50. Турило А. М. Управління витратами підприємства: навч. посібник / А. М. Турило, Ю. Б. Кравчук, А. А. Турило. - К.: Центр учбової літератури, 2006. - 120 с.
51. Турило А.М. Уточнення сутності поняття «витрати» і їхньої економічної оцінки на підприємстві / А.М. Турило, Ю.Б. Кравчук, Н.М. Цуцурук // Актуальні проблеми економіки. - №11(41). - 2004. - С. 85-88.
52. Фандель Г. Теорія виробництва і витрат / пер. з нім. під керівництвом і наук. ред. М. Г. Грещака. – К.: Таксон, 2000. – 520 с.
53. Христенко Л. М. Побудова системи управління витратами промислового підприємства / Л. М. Христенко, Р. О. Мозговий // Вісник Східноукраїнського національного університету імені Володимира Даля.- 2011. - № 3 (157). - С. 247-253.
54. Череп А. В. Управління витратами підприємств харчової промисловості в ринкових умовах господарювання автореф. дис. / А. В. Череп. - К., 2008. – 38 с.
55. Юхименко П. І. Історія економічних учень: навч. посібник / П. І. Юхименко, П. М. Леоненко. – К.: Знання-Прес, 2010. – 384 с.
56. Юхименко П. Л. Теорія фінансів: підруч. / [за ред. проф. В. М. Федосова, С. І. Юрія]. - К. : Центр учбової літератури, 2010. - 576 с.
57. Янчева Л. М. Витрати: дефініції визначення та класифікація / Л. М. Янчева, М. О. Ільченко // Економічна стратегія і перспективи розвитку сфери торгівлі та послуг. - 2011. - Вип. 2. - С. 31-37.
58. Ясінська А. І. Сутність управління витратами на вітчизняних підприємствах / А. І. Ясінська // Вісник Національного університету Львівська політехніка. - 2007.- № 14 (594). - С. 357-360.
59. Ященко О. І. Стратегічний підхід в управлінні витратами підприємства / О. І. Ященко, О. М. Майданська // Науковий вісник НЛТУ України. - 2008. - Вип. 18.2. - С. 145-149.